

Motion till riksdagen 2005/06:N251

av **Gunilla Wahlén m.fl. (v)**

Kvinnligt företagande

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stimulanser för ökat kvinnligt företagande.

2 Kvinnliga företagare

Kvinnor som företagare uppvisar stor variation i sitt företagande och som individer. Detta avspeglas i allt från verksamhetsart och tillväxtambitioner till kvinnors bakgrund,

t.ex. är högutbildade kvinnors företagande annorlunda än övriga kvinnors. Vi måste också se till att invandrade kvinnors erfarenheter tas till vara och att de får möjligheter att starta eget.

Kopplingen till traditionella könsroller är stark, antingen följer kvinnorna dem eller inte, och om de inte gör det måste de i flera avseenden förhålla sig till dem. Speciellt synligt blir detta i familjeföretag.

Företagande som begrepp är starkt kopplat till en föreställning om manlighet. Kvinnor som företagare integrerar ofta företagandet i sin totala livsform – företagandet är ett medel, inte ett mål. Kvinnors företagande domineras inom handel och inom "vård/servicesektorn". Cirka en fjärdedel av alla företag i landet drivs av kvinnor. Det är nödvändigt med en rad olika och samverkande insatser för att stimulera fler kvinnor att starta, driva och växa som egna företagare.

Kvinnors företag är oftare mindre än männens, de flesta driver sitt företag ensamma eller med högst fyra anställda. Fler kvinnor än män driver företagen på deltid. 36 % av de kvinnliga företagarna fick ekonomiskt startstöd, mot 22 % av männen. 17 % av männen angav enligt en undersökning som gjordes förra året "att tjäna pengar" som viktigaste drivkraft, mot 10 % av kvinnorna som oftare än männen angav "att få arbeta självständigt" eller "att få förverkliga mina idéer" som motiv för att starta eget. Kvinnor som startar eget är mer välutbildade än männen. 43 % av dem har eftergymnasial utbildning mot

Fel! Okänt namn på

34 % av männen. Enligt Nutek bedöms kvinnors affärsidéer mer kritiskt än mäns och bankerna är mer restriktiva med att låna ut till kvinnors företag.

320 personer beviljades stöd till start av näringsverksamhet genom Länsarbetsnämnden i Kalmar län under perioden den 1 januari, 2004 t.o.m. den 30 juni 2005. Andelen kvinnor som beviljades stöd uppgick till 36 % (115 kvinnor). De flesta som startar företag är i åldersgruppen 30–44 år. I jämförelse med år 2004 kan en svag uppgång noteras för kvinnor under första halvåret 2005 i Kalmar län.

Det finns skillnader regionalt och även inom Kalmar län vad gäller antal nystartade företag och hur många nystartade företag som bedrivs av kvinnor. Skillnader finns även om man tittar på olika branscher. Till exempel startar fler kvinnor företag inom tjänstesektorn än inom industrisektorn. I Kalmar län startas flest företag av kvinnor inom personliga tjänster som frisör, fotvård m.m. och inom detaljhandel. Kvinnor är försiktigare än män och startar ofta företag där de ”känner sig hemma”, kvinnor är också i större utsträckning rädda för att ”dra på sig skulder”. Kalmar län är bara ett exempel, men vi upplever att strukturen är liknande i resten av landet.

I studier har framkommit att kvinnor i stor utsträckning har liknande problem och hinder som hela företagargruppen. Det gäller t.ex. tidsbrist, regler och administration, såsom finansiering och konkurrens. Om kvinnor och män upplever samma hinder och möjligheter att starta företag undrar vi varför bara 36 % av de personer som beviljats stöd till start av näringsverksamhet är kvinnor när kvinnor utgör ca 50 % av befolkningen.

Det har visat sig att de största problemen för kvinnor att starta företag ligger före själva starten. Det kan gälla rådgivning, finansiering och omgivningssupport t.ex. Det är samma strukturer och normer mellan kvinnor och män i samhället som helhet som även finns inom nyföretagarområdet.

3 Nätverksbyggande

Samverkan mellan företag har en positiv effekt på ekonomi och tillväxt i företagen. Det har visat sig att kvinnors samarbete med andra företagare är lägre än för männen. Nätverk och samarbete mellan företag och människor är av mycket stor vikt för att företagandet ska bli framgångsrikt. Nätverk för att synliggöra kvinnors potential och roll i en hållbar samhällsutveckling behövs. Nätverk för att kvinnor ska ta sin del av samhällets resurser i anspråk. Det är viktigt att kvinnors kompetens tas till vara i samhället och att kvinnors och mäns insatser värderas lika. Insatserna bör intensifieras för att öka nätverksbyggandet för kvinnor. Nätverk och samarbete mellan företag uppkommer på egna initiativ, men staten kan delta genom att informera, uppmuntra och stödja denna process.

4 Insatser för kvinnligt företagande

En mycket viktig och avgörande del i att öka det kvinnliga företagandet ligger i att synliggöra kvinnors företagande. Här behövs ett spridande av kunskap och förebilder och erfarenheter. Som vi påpekat är just starten av företaget problemfyllt. I dag är de flesta nyföretagarrådgivare män. Vi vill att det skall rekryteras fler kvinnor till denna grupp. Den statliga rådgivningen ska ha ett jämställdhetsperspektiv i alla delar. Som beskrivits ovan finns det skillnader mellan olika regioner i landet vad avser antalet kvinnliga företagare. Denna skillnad bör uppmärksammas och olika regioner bör arbeta utifrån sina förutsättningar för att öka antalet kvinnor som startar företag.

Även ökad samverkan mellan företag och företag och högskolor/universitet bör stödjas i större omfattning. Många samverkans- och klusterprojekt är i dag inriktade på typiska manliga branscher. Detta bör staten ändra på och aktivt stimulera ett näringsliv som har företag som verkar inom de kvinnodominerade intresseområdena, såsom kläder, heminredning, turism, service, tjänster m.m.

Kvinnors företagande bör stimuleras på såväl lång som kort sikt. Ett bra exempel på en långsiktig strategi är de drygt 10 kommunala teknikskolor och Science center som finns i landet. De är ett komplement till skolans och arbetslivets teknikundervisning. Pedagogik och teknikmaterial är anpassade till båda könen. De elever som finns inom denna verksamhet är helt jämnt fördelade mellan flickor och pojkar och uppvisar påfallande stort uppsving för flickors lust och intresse att ägna sig åt icke traditionella ämnesområden och ger därmed potentiella möjligheter till att de startar företag i nya branscher. Kommunala teknikskolor stimuleras och stöds i dag av Nutek.

Staten har en viktig roll att fylla i fråga om alla de brister som nämnts ovan, eftersom marknaden själv inte kan lösa dess problem.

Vad i motionen anförs om stimulanser för ökat kvinnligt företagande bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 28 september 2005

Gunilla Wahlén (v)

Lennart Beijer (v)

Marie Engström (v)

Per Rosengren (v)

Lars Bäckström (v)

Siv Holma (v)